
VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2016)0045

Hongkongis kadunud raamatukirjastajad

Euroopa Parlamendi 4. veebruari 2016. aasta resolutsioon Hongkongi kadunud raamatukirjastajate juhtumi kohta (2016/2558(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Hiinas, eelkõige 16. detsembri 2015. aasta resolutsiooni ELi ja Hiina suhete kohta¹ ning 13. märtsi 2014. aasta resolutsiooni ELi prioriteetide kohta ÜRO Inimõiguste Nõukogu 25. istungjärguks²,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 7. jaanuari 2016. aasta avaldust isikute kadumise kohta, kes on seotud Hongkongis asuv kirjastusega Mighty Current,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse 29. jaanuari 2016. aasta avaldust ELi mure kohta inimõiguste olukorra pärast Hiinas,
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni 2015. aasta aprillis avaldatud 2014. aasta aruannet Hongkongi erihalduspiirkonna kohta,
- võttes arvesse diplomaatiliste suhete sõlmimist ELi ja Hiina vahel 6. mail 1975,
- võttes arvesse 2003. aastal alustatud ELi ja Hiina strateegilist partnerlust,
- võttes arvesse ELi ja Hiina strateegilist koostöökava 2020, milles lepiti kokku 21. novembril 2013. aastal,
- võttes arvesse uue partnerlus- ja koostöölepingu läbirääkimisi, mis on peatatud,
- võttes arvesse uue riikliku julgeolekuseaduse vastuvõtmist Hiina Rahvavabariigi Rahvakongressi poolt 1. juulil 2015 ja välismaiste vabaihenduste haldamise uue seaduse teise eelnõu avaldamist 5. mail 2015,
- võttes arvesse ELi ja Hiina inimõigustealast dialoogi, mida alustati 1995. aastal, ja selle 34. vooru, mis toimus 30. novembril ja 1. detsembril 2015. aastal Pekingis,

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0458.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0252.

- võttes arvesse 16. detsembril 1966. aastal vastu võetud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni inimõiguste komitee lõppjärelausi Hongkongi (Hiina) kolmanda perioodilise aruande kohta, mille komitee võttis vastu oma 107. istungjärgul (11.–28. märts 2013),
  - võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni piinamisvastase komitee lõppjärelausi Hiina viienda perioodilise aruande kohta, mille komitee võttis vastu oma 1391. ja 1392. istungil, mis toimusid 2. ja 3. detsembril 2015,
  - võttes arvesse Hiina Rahvavabariigi Hongkongi erihalduspiirkonna põhiseadust (*Basic Law*, edaspidi põhiseadus), eelkõige artikleid, mis käsitlevad isikuvabadusi ja ajakirjandusvabadust, ja Hongkongi õiguste deklaratsiooni määrust (*Bill of Rights Ordinance*),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et viimase nelja kuu jooksul on saladuslikel asjaoludel läinud kaduma viis raamatukaupmeest (Lui Bo, Gui Minhai, Zhang Zhiping, Lin Rongji ja Lee Po) – neist neli on Hongkongi elanikud ja üks elab mujal –, kes olid seotud kirjastusega Mighty Current ja selle raamatupoega ning müüsid Pekingi suhtes kriitiliselt meelestatud kirjandusteoseid; arvestades, et kaks neist on ELi kodanikud – Gui Minhai on Rootsi ja Lee Po Ühendkuningriigi kodanik; arvestades, et 2016. aasta jaanuaris saadi kinnitust, et mõlemad ELi kodanikud asuvad mandri-Hiinas, ja kahtlustatakse, et sealsamas on ka ülejäänud kolm; arvestades, et Lee Po sai oma naisega korraks kokku 23. jaanuaril 2016 mandri-Hiina teadmata asukohas; arvestades, et jätkuv teadmatus nende käekäigust ja asukohast tekitab väga suurt muret;
- B. arvestades, et ajakirjanduses on esitatud veenvaid väiteid ning seadusandjad, inimõiguste organisatsioonid ja paljud tavakodanikud tunnevad muret, et kõnealused viis raamatukaupmeest rööviti mandri-Hiina ametivõimude poolt; arvestades, et eelkõige Lee Po rööviti Hongkongist ning Gui Minhai kadus oma kodust Tais;
- C. arvestades, et 10. jaanuaril 2016 kogunesid Hongkongis tänavatele tuhanded meeleavaldajad ja nõudsid linnavalitsuselt tegusid, et saada selgitusi viie raamatukaupmehe kadumise kohta; arvestades, et need kadumised järgnesid 2013. ja 2014. aastal toimunud vägivaldsetele rünnakutele Pekingi suhtes kriitiliste Hongkongi ajakirjanike vastu;
- D. arvestades, et Hongkong toetab ja kaitseb sõnavabadust ja avaldamisvabadust; arvestades, et Hiina juhte kritiseerivate materjalide avaldamine on Hongkongis seaduslik, kuid mandri-Hiinas keelatud; arvestades, et põhimõtte „üks riik – kaks süsteemi“ tagab Hongkongi autonoomia Pekingist põhiseaduse artiklis 27 sätestatud vabaduste osas;
- E. arvestades, et on avaldatud paljastusi, mille kohaselt määrati kommunistliku partei 2015. aasta aprilli sisedokumentis sihtmärkidena kindlaks Hongkongi 14 kirjastajat ja 21 väljaannet ja milles tuli avalikuks strateegia keelatud raamatute hävitamiseks otse nende kirjastamiskohas Hongkongis ja Macaus; arvestades, et repressioonide hirmus

korjasid mõned raamatukaupmehed Hongkongis Hiina suhtes kriitilised raamatud riulitelt ära;

- F. arvestades, et mandri-Hiina valitsus piirab rangelt ja kriminaliseerib sõnavabadust, eelkõige tsensuuri abil; arvestades, et Hiina interneti "suur tulemüür" võimaldab valitsusel tsenseerida mis tahes poliitiliselt vastuvõetamatut teavet; arvestades, et Hiina jätkab sõnavabaduse ranget piiramist ja et Hiina suhtes kriitiliste raamatute populaarsust mandri-Hiina lugejate seas peetakse ohuks ühiskonna stabiilsusele;
- G. arvestades, et Gui Minhai avaldas mandri-Hiinas 17. jaanuaril 2016 pressiteate, milles ta väitis, et oli reisinud mandri-Hiinasse vabatahtlikult, ja teatas ilmselt pealesunnitud ülestunnistusena oma varasemast karistusest joores juhtimise eest;
- H. arvestades, et nii Rootsi kui ka Ühendkuningriigi ametiasutused on palunud Hiina ametivõimudelt täielikku toetust, et kaitsta oma kahe kodaniku ja ka teiste nn kadunud isikute õigusi;
- I. arvestades, et ÜRO piinamisvastane komitee on andnud teada oma tõsisest murest mitmesugustest allikatest pärit jätkuvate teadete pärast, mille kohaselt jätkatakse ebaseadusliku kinnipidamise tava tunnustamata ja mitteametlikes kinnipidamiskohtades, nn mustades vanglates; arvestades, et komitee on samuti väljendanud tõsist muret jätkuvate teadete pärast, mille kohaselt on kriminaalõigussüsteemis endiselt sügavalt juurdunud tavaks piinamine ja väärkohtlemine, kusjuures süsteemis sõltutakse süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel ülemäära ülestunnistustest;
- J. arvestades, et Hiina on ametlikult ja põhimõtteliselt nõustunud inimõiguste universaalsusega ning viimase kolmekümne aasta jooksul allkirjastanud mitmesugused inimõiguslepingud, saades seega rahvusvahelise õigusliku ja institutsioonilise inimõigusraamistiku osaks;
- K. arvestades, et Hongkongi *de facto* põhiseaduse artikliga 27 tagatakse „sõnavabadus, ajakirjandus- ja avaldamisvabadus, ühinemis-, kogunemis-, rongkäigu- ja meelevaardamisvabadus“; arvestades, et kõnealuse põhiseadusega, mis räägiti läbi Hiina ja Ühendkuningriigi vahel, tagatakse need õigused viiekümneks aastaks, kuni 2047. aastani;
- L. arvestades, et ELi-Hiina 17. tippkohtumine 29. juunil 2015 viis kahepoolsed suhted uuele tasandile, ja arvestades, et EL töötab oma inimõiguste ja demokraatia strateegilises raamistikus asetada inimõigused kõigi kolmandate riikide, k.a strateegiliste partneritega sõlmitud suhete keskmesse;
- M. arvestades, et EL ja Hiina on pidanud inimõigustealaseid dialooge alates 1995. aastast, ja arvestades, et mõlemad pooled peavad inimõigusi oma kahepoolsete suhete tähtsaks osaks;
- N. arvestades, et Hongkongi ajakirjanike liidu 21. aastaaruande (juuli 2014) andmetel oli 2014. aasta ajakirjandusvabaduse seisukohast Hongkongi jaoks üks viimaste aastakümnete süngemaid aastaid; arvestades, et ajakirjanikke on rünnatud füüsiliselt ja neid on vallandatud, samas kui mõned kriitilisi seisukohti väljendanud ajakirjanikud on viidud üle tööle vähemtundlikes valdkondades;

1. väljendab tõsist muret teadmatuse pärast viie kadunud raamatukaupmehe asukohast ja käekäigust; nõuab, et viivitamata avaldataks üksikasjalik teave Lee Po ja Gui Minhai asukoha ja käekäigu kohta, ja nõuab nende viivitamatut turvalist vabastamist, ja et neile antaks õigus suhtlusele; nõuab, et viivitamata vabastataks kõik muud isikud, kes on meelevaldselt vahistatud sõnavabaduse ja avaldamisvabaduse kasutamise eest Hongkongis, sh kolm ülejäänud raamatukaupmeest;
2. kutsub Hiina valitsust üles andma viivituseeta teavet kadunud raamatukaupmeeste kohta ning alustama selles küsimuses viivitamata kaasavat ja läbipaistvat dialoogi ja suhtlust mandril asuvate ametivõimude ja Hongkongi vahel; märgib, et Lee Po teade ja taasühinemine kaasaga oli positiivne areng;
3. palub, et Hiina, Hongkongi ja Tai asjaomased asutused uuriks ja täpsustaksid kadumisega kaasnenud asjaolusid kooskõlas õigusriigi põhimõttega ning aitaksid võimalikult suurel määral kaasa raamatukaupmeeste turvalisele koju naasmisele;
4. tunneb muret väidete pärast, et mandri-Hiina õiguskaitseasutused tegutsevad Hongkongis; tuletab meelde, et kui mandri-Hiina õiguskaitseasutused tegutseksid Hongkongis, rikutaks sellega põhiseadust; on veendunud, et see ei oleks kooskõlas põhimõttega „üks riik – kaks süsteemi“; palub Hiinal austada Hongkongile põhiseadusega antud autonoomia garantiid;
5. mõistab teravalt hukka kõik inimõiguste rikkumised, eriti meelevaldsed vahistamised, erakorralise üleviimise, sunniviisilised ülestatustused, salajased kinnipidamised, isoleeritud vangistuse ning avaldamis- ja sõnavabaduse rikkumised; tuletab meelde, et raamatutoimetajate, ajakirjanike ja blogijate sõltumatust tuleb kaitsta; nõuab, et inimõiguste rikkumine ja poliitiline hirmutamine lõpetataks viivitamatult;
6. mõistab hukka sõnavabaduse piiramise ja kriminaliseerimise ning taunib sõnavabaduse veelgi suuremat piiramist; palub Hiina valitsusel lõpetada vaba teabevoos mahasurumine, k.a interneti kasutamise piiramine;
7. tunneb muret Hiina välismaiste vabaihenduste haldamist käsitleva seaduseelnõu peatse vastuvõtmise pärast, sest praegusel kujul ahendaks see veelgi Hiina kodanikuühiskonna tegutsemisvõimalusi ning piiraks tõsiselt ühinemis- ja sõnavabadust, sh keelates välismaistel vabaihendustel, mis ei ole Hiina avaliku julgeoleku ministeeriumis ega provintside avaliku julgeoleku ametites registreeritud, Hiina eraisikuid ja organisatsioone rahastada, ning keelates Hiina rühmitustel tegutseda Hiinas registreerimata, sh Hongkongis ja Macaus asutatud välismaiste vabaihenduste nimel või loal; palub, et Hiina ametivõimud vaataksid selle seaduseelnõu põhjalikult läbi, et viia see kooskõlla rahvusvaheliste inimõiguste standarditega, k.a Hiina Rahvavabariigi võetud kohustused;
8. väljendab muret küberjulgeolekut käsitleva uue seaduseelnõu pärast, mis tugevdaks küberruumi tsenseerimise ja järelevalve tavasid ja need institutsionaliseeriks, ja vastuvõetud riikliku julgeolekuseaduse ning terrorismivastast võitlust käsitleva seaduse eelnõu pärast; märgib, et reformimeelsed Hiina juristid ja kodanikuõiguste kaitsjad kardavad, et need seadused piiravad veelgi sõnavabadust ja tugevdavad enesetsensuuri;
9. on veendunud, et ELi ja Hiina tugevad suhted peavad looma kindla aluse küpsele,

sisukale ja avatud inimõigustealasele dialoogile, mis põhineb vastastikusel austusel;

10. toonitab Euroopa Liidu pühendumust demokraatia, sh õigusriigi, kohtusüsteemi sõltumatuse, põhivabaduste ja -õiguste, läbipaistvuse ning teabe- ja sõnavabaduse tugevdamisele Hongkongis;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, Hiina Rahvavabariigi valitsusele ja parlamendile ning Hongkongi erihalduspiirkonna valitsusjuhile ja kogule.